

Tříletý přeshraniční výzkum biodiversity na Šumavě a v Bavorském lese pomalu končí – už zbývá jen zpracovat data sesbíraná z více než 260 ploch

Výzkum biodiversity, tedy přírodní rozmanitosti lesa, s názvem „Silva Gabreta Monitoring – Realizace přeshraničního monitoringu biodiversity a vodního režimu“ probíhal na 147 v plochách v Bavorsku a na 120 plochách v Národním parku a chráněné krajinné oblasti Šumava v letech 2015 až 2018. Cílem bylo zjistit, jak šumavská příroda na české i bavorské straně reaguje na velké plochy ponechané přírodním procesům a na vývoj klimatu

„Pro projekt jsme vybírali plochy tak, aby byly co nejpestřejší a to jak prostředím, tak i nadmořskou výškou. Sběr dat v rámci tohoto rozsáhlého projektu probíhal v lesních porostech, ale také na loukách, v mokřadech, potocích a jezerech a to v nadmořských výškách od 300 metrů nad mořem až po 1400 metrů,“ seznamuje s některými specifiky projektu jeho odborná garantka Zdeňka Křenová.

„Zkoumali jsme přitom co nejširší skupiny rostlin a živočichů. Konkrétně jsme sledovali semenné rostliny, kapradiny, mechy, lišejníky, houby, drobné obratlovce, ptáky, měkkýše, brouky, ploštice, pavouky, kobylky, motýly, zlatoočka, blanokřídý hmyz – vosy. Stejně pestrá, jako byla škála zkoumaných organismů, byla také sestava odborníků, kteří se na výzkumu podíleli. Dohromady jich na české straně Šumavy bylo více než čtyřicet,“ doplňuje Zdeňka Křenová.

Přestože již v minulosti probíhaly v prostoru obou národních parků dílčí společné výzkumné aktivity, tento projekt je poprvé v historii přeshraniční, probíhající podle stejných metodických postupů sběru dat, které se osvědčily již v roce 2006 v rámci projektu BIOKLIM na německé straně. Pro monitoring rašelinišť byly v obou parcích zase využity dlouholeté zkušenosti s jejich dlouhodobým sledováním v NP Šumava.

Sesbíraná data se v současné době zpracovávají, ale již dnes je možné říci, že díky řešenému projektu máme unikátní údaje postihující aktuální stav šumavské přírody. Také proto se ve dnech 6. až 7. listopadu v šumavském Srní uskuteční pod záštitou ministra životního prostředí ČR již tradiční česko-bavorská konference Aktuality šumavského výzkumu, která je letos speciálně zaměřená na tento projekt. Kromě jiného zde budou odborníci diskutovat vztah mezi stářím lesa a jeho druhovou rozmanitostí.

„Doposud jsme považovali za ochránářsky nejcennější staré pralesní porosty. Ale díky tomuto projektu víme, že chceme-li zachovat lesní druhovou pestrost v celé její šíři, je nutné chránit lesní ekosystémy ve všech fázích vývoje. To znamená obnovující se lesy, lesy středního stáří, včetně lesů v rozpadu,“ vysvětluje doktor Torben Hilmers z Technické university v Mnichově.

Tisková zpráva

Zásadním zaměřením projektu bylo také monitorování obnovy vodního režimu v nejrůznějších vodních tocích a plochách. Z prvních dílčích výsledků monitoringu vodních bezobratlých mimo jiné vyplývá, že dochází k úspěšné obnově revitalizovaných vodních toků v minulosti pozměněných například kvůli plavení dřeva.

„Jednoduše se dá říci, že tam, kde umožníme narovnaným a prohloubeným vodním tokům návrat do původních koryt, které přirozeně meandrují a jsou mělké, dojde k rychlému návratu původních druhů živočichů a rostlin. Navíc revitalizované toky znamenají návrat k přirozenému vodnímu režimu v krajině,“ říká Eva Zelenková, hydrobioložka Správy Národního parku Šumava.

Zajímavé je i vyhodnocení dopadů odumření stromového patra na kvalitu půd a vod v bezzásahových oblastech Šumavy.

„Využili jsme výsledky chemických analýz vod a půd z povodí ledovcových jezer, které dlouhodobě sledujeme s cílem posoudit možnosti jejich zotavení ze stresu způsobeného kyselými dešti, i pro posouzení vlivu odumření stromů na tyto složky životního prostředí. Například v povodí Plešného jezera mezi roky 2004 a 2008 odumřelo 90 procent dospělých smrků. Díky bezzásahovému režimu zůstala veškerá mrtvá biomasa v povodí. Z ní uvolněné živiny rychle zvýšily bazickou saturaci vyčerpaných půd a po krátkodobém zhoršení kvality vody v jezeře nastartovaly i jeho nečekaně rychlé zotavování. Voda ztratila svou extrémní kyselost, v jezeře se obnovil uhličitánový pufrací systém a klesly koncentrace toxických forem hliníku. To přináší lepší podmínky nejen pro rozvoj do té doby ohrožené šídlatky, ale otevírají se dveře i pro návrat vymizelých druhů“ říká profesor Jiří Kopáček, pracovník Biologického centra Akademie věd.

Partnery projektu „Silva Gabreta Monitoring – Realizace přeshraničního monitoringu biodiversity a vodního režimu“ podpořeného z Evropských fondů, jsou vedle Správ obou národních parků také hydrobiologové z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, kteří se věnují výzkumu v šumavských tekoucích i netekoucích povrchových vodách, a také odborníci z Lesnické fakulty České zemědělské univerzity v Praze - Suchdole, kteří svoji pozornost zaměřují na výzkum lesa např. strukturu porostů, dendrochronologii, výzkum dřevožijných hub. Kompletní výsledky budou k dispozici na jaře 2019. Projekt je financován evropským přeshraničním fondem INTERREG.

Ve Vimperku 6.11.2018

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj